

ממות ב

איז דאך שוין ניט וויכטיק זייער
הילף אין דעם כיבוש פון דעם אג-
דערן זייט ירדן.

האָט זיי אָבער משה אויף דעם גע-
ענטפערט „האחיכם יבאו למלחמה
ואתם תשבו פה“: אמת טאָקע אַז
דער אויבערשטער פירט די מלחמה,
אָבער גיין אין מלחמה דאָרף מען דאָך,
ובמילא האָט עס ניט קיין אָרט אַז
איערע ברידער זאָלן גיין למלחמה
און איר זאָלט זיצן דאָ.

אין דאָ האָט משה מוסיף געווען
נאָך אַ טענה „ולמה תניאון את לב
בני ישראל מעבור אל הארץ גו“:
מיט איער בלייבן זיצן דאָ וועט איר
אָפקערן די הארץ פון די אַנדערע אידן
פון גיין קיין ארץ ישראל, ווייל זיי
וועלן אויסטייטשן אַז איער בלייבן
פון דער זייט ירדן קומט מצד דעם
וואָס איר האָט מורא מפני המלחמה
(און דער זאָגן „הארץ אשר הכה ה“)
איז בלויז צו פאָרדעקן איער מורא,
וועט עס גורם זיין אַ חלישות אויך
ביי די אַנדערע אידן.

ובהמשך לזה האָט זיי משה מוכיח
געווען „כה עשו אבותיכם גו“, אַז
אויך די מרגלים האָבן אָפגערעדט
די אידן פון גיין קיין ארץ ישראל,
און ער האָט מסיים געווען „והנה קמ'
תם תחת אבותיכם וגו“.

דאָרף מען פאָרשטיין:

(א) וויבאלד אַז זייער זאָגן „אשר
הכה ה“ איז געווען צו באַוואַרענען
אַז ניט בלויז וועט מען קענען איינ-
נעמען א״י, נאָר עס וועלן דערביי
אפילו ניט זיין קיין שום שוועריקייטן,

א. אין היינטיקער סדרה: ווערט
דערציילט, אַז די בני ראובן און בני
גד האָבן געהאַט מקנה רב, און זיי
האָבן געזאָגט צו משה׳ן „הארץ אשר
הכה ה' לפני עדת ישראל ארץ מקנה
היא ולעבדיך מקנה“, דעריבער „יותן
את הארץ הזאת לעבדיך לאחווה אל
תעבירו את הירדן“. האָט זיי משה
געענטפערט „האחיכם יבאו למלחמה
ואתם תשבו פה ולמה תניאון גו“,
און ער האָט נאָך צו דעם צוגעגעבן
„כה עשו אבותיכם גו“ כדלקמן.

ווי איז ביי זיי געווען מלכתחילה
אָ קס"ד, אַז מען זאָל זיי געבן „הארץ
הזאת“ פאַר וועלכער אַלע אידן האָבן
זיך געשלאָגן, און זיי — די בני גד
ובני ראובן — וועלן דאָ זיצן בעת
די איבעריקע אידן וועלן קעמפן אין
ארץ ישראל?

— זאָגט דער אור החיים הקדוש,
אַז אַט"ד טענה האָבן זיי באַוואַרנט
דורכן זאָגן „הארץ אשר הכה ה' לפני
עדת ישראל“: וויבאלד אַז דער אוי-
בערשטער פירט מלחמה פאַר אידן,

(1) לב, א ואלף.

(2) וכמו שהקשה באלשיך כאן (קושיא
(יב).

ברמב"ן כאן (פסוק ב'): „משה חשד
אותם, כי יאמרו כן מפתח אנשי ארץ כנען
.. ולכן ענו אותו חלילה שנירא מהם אבל
נעבור חלוצים כו“ ושמע מדבריו, שגם
לכתחלה רצו לעבור את הירדן, אבל בפשוטו
של מקרא — הרי אמרו „אל תעבירו את
הירדן“ (ולא „אל תחילונו“ וכיו"ב) ובכלל
קשה לומר שמה לא הבינו כוונתם, ולכן
(בשטוטי דקרא) מסתבר כהאלשיך ואוה"ח
— כבפנים.

(3) פסוק ג', וכ"ה באלשיך כאן.

אויסגעהאלטן כפי הכוונה העליונה. היינט פארוואס געפינט מען גאר, אז פאר זייער בלייבן אין עבר הירדן האט מען זיי פארטריבן אין גלות פריער פאר אלע אידן — „נחלה מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תבורך“?

ב. לכאורה האט מען געקענט ענטפערן, אז די טענה פון משה'ן איז געווען (ניט בלויז אויף דעם ניט וועלן גיין למלחמה, נאר אויך) אויפן עצם ענין פון אויסקלייבן פאר זיך אן אַנ-

(6) משלי ב, כא ורש"י שם. במדבר פכ"ב, ט (וראה שם, ז).

ואף שברש"י למשלי שם (ועד"ז במדרש שם, ט) „ודברו בבהלה... עשו את העיקר טפל שהקדימו צאנם לטפם“ — מכיון שלאחר שמה אמר להם „בנו לכם (תחלה) ערים לטפכם (אח"כ) גדרות לצנאכם“ (לב, כד, רש"י שם, טז) וואי עשו כהוראת משה (וראה פסוק לו: „ערי מבצר וגדרות צאן“), לא מסתבר לומר שזה שגלו קודם שאר השבטים הוא רק לפי שבתחלה בדיבורם הקדימו צאנם לטפם.

ובודאי גם בפועל עשו דבר בלתי רצוי. ועיקר הענין ד„נחלה מבוהלת בראשונה“ הוא כמ"ש שם רש"י לפנ"ז „שנבהל... שמהירו ליטול חלקם בעבר הירדן“. וכבמדרש שם (פסקא ז) „וישבו להם חוץ מארץ יש"ר ראל לפיכך גלו תחלה מכל השבטים“. וראה גם (מ"ב בשם) רש"י לבר"ר רפ"ע: ב תפסו בעבר הירדן שהיו מצוי להם ראשונה אע"פ שא"י היתה טובה הימנה. וראה לקו"ת בחוקותי (ג, ב) שזהו"ע „נחלה מבוהלת בראשונה“.

(*) בלקו"ת שם: „ומה דמשמע שלא נכון עשו בזה, זהו משום שעשו את הטפל עיקר“. אבל (א) ביאור זה הוא בהמשך להפ"י שחנן לנער ע"פ דרכו הוא מעלה ושבו שראוי לעשות כן, אבל בתחלת ה' מאמר שם: „וע"ש הפ"י כפשוטו במ"כ ובידי משה בשם פירש"י ונכון הוא“. (ב) גם לאחר שמבאר שם המעלה שבארץ מקנה, כותב „כי א"י דוקא... והם בחרו לקבע גמור בחי' זו דמקום מקנה“.

וואס דאס איז דאך דער היפך פון טענת המרגלים „לא נוכל לעלות גו"י“ — היינט ווי האט עס משה זיי פאר-גליכן צו די מרגלים, און געזאגט „קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חטאים גו"י“ — בלויז דערפאר וואס מ'קען אויסטייטשן אז זיי בלייבן מע' בר לירדן מזרחה ווייל זיי האבן מו' רא"י?

(ב) די בני גד ובני ראובן זיינען געקומען צו משה'ן מיט א בקשה „אס מצאנו חן בעיניך גו' אל תעבי' רנו את הירדן“. איז דאך פארשטאנ' דיק, אז אויב משה וואלט זיי געזאגט אז ער וויל זייער בקשה ניט דער-פילן — זיינען זיי גרייט געווען צו גיין אין א"י, און דאן וואלט במילא אפגעפאלן די טענה „ולמה תניאון גו"י, איז צוליב וואס האט משה ניט אנגעמענדיק די בקשה — זיי גע'דארפט מוכיח זיין און מיט א גרויסער אריכות ובפרטיות „כה עשו אבותיכם גו"י, און וואס פאר אן ארט האט די תוכחה?

(ג) לאחרי ווי זיי האבן געזאגט „ואנחנו נחליץ חושים גו"י, האט משה רבינו גלייך דערויף מסכים געווען אן מוסר זאגן א.ז.וו. קומט אויס דער-פון, אז זייער בלייבן „פה“ איז געווען

(4) שלח יג, לא.

(5) באלשיך כא, שכונת משה ב"כה עשו אבותיכם גו"י היתה, „שאפשר כי לא כן לבבכם. כי אף שאין בדבריהם נפתל ועקש... התחלתם בשבח ושמא תסיימו בגנאי, כי כה עשו אבותיכם שהראו סימני טהרה והתחילו בשבח... סימני בגנאי... כן אפשר בלבבכם גם אתם“.

אבל אינו מובן: מכיון „שאין בדבריהם נפתל ועקש“ ומשה חשש רק „שמא תסיימו בגנאי“, איך אומר — ובפרט באופן של וזדאות כזו ולגרועותא: „קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חטאים גו"י“.

אין בעסער פון א"י, וועט איר מונע זיין (זיך און) די אנדערע אידן פון גיין ¹¹ "אל הארץ אשר נתן להם ה'".

[ועפ"ז וועט אויך זיין פארשטאנדיק וואס אין זיין טענה "כה עשו אביר תיכם גו" האט משה דערמאנט "ויעלו עד נחל אשכול גו" ¹² — ווייל דער מיט האט ער מרמז געווען "האשכול אשר כרתו משם בנ"י" ¹³ אויף וועלכן די מרגלים האבן געזאגט "וזה פרי"].

און לויט דעם איז אויך פארשטאנדיק דיק וואס אויך נאך דעם ווי ב"ג וב"ר האבן צוגעזאגט "ואנחנו נחליך חושים לפני בנ"י" ¹⁴ און משה האט דערצו מסכים געווען ¹⁵, ווערט גע"רעכנט זייער נעמען די נחלה אין עבר הירדן פאר אן ענין בלתי רצוי (כנ"ל סוף ס"א) — ווייל די הסכמה פון משה רבינו אויפן תנאי "אם תחלצו לפני ה' למלחמה", איז געווען בלויז דער פאר וואס דאן וועט עס ניט שאטן די אנדערע אידן. אבער אעפ"כ, בנוגע די בני גד ובני ראובן אליין, ווערט דאס וואס "ישבו להם חוץ מארץ יש"ראל" — גערעכנט פאר אן ענין בלתי רצוי ¹⁶.

דער לאנד אנטשטאט א"י, און דערצו נאך טענה, אז די אנדערע לאנד האט א מעלה אויף א"י — דערמיט וואס וי איז "ארץ מקנה" ¹⁷.

און דאס האט משה אויך געמיינט מיט "ולמה תניאון גו" כה עשו אביר תיכם גו", אז פונקט ווי די מרגלים האבן אפגערעדט (זיך און בכלל) די אידן פון גיין אין א"י, דורך זאגן (ניט בלויז "לא נוכל לעלות גו", נאר אויך) "וזה פרי" ¹⁸ (וואס זיי האבן געזאגט נאך פאר "אפס כי עז העם גו") — בגנותה של א"י; אזוי אויך איר ¹⁹ — בני גד ובני ראובן — דורך אייער זאגן אז "הארץ הזאת"

(7) להעיר גם מאוה"ח כאן (פסוק ג' וט'), שבאמירת "הארץ אשר הכה ה'" נתנו תשובה גם על "סענת מאיסת ארץ הקדושה", ומשה באמירתו "אל הארץ אשר נתן להם ה'" נתכון לומר שאעפ"כ "ארץ סיחון ועוג אינה בכלל ארץ שנתן ה' לאברהם", ע"ש. וראה כלים פ"א מ"ו. במדב"ר פ"ז, ת. פכ"ב, ז (הובא בהערה הקודמת). אוה"ת פרשתנו ע' אשמ. לקיש ח"ו ע' 279. ח"ג ע' 124 ובהערה 20. ועוד.

(8) ראה צרור המור כאן: השיב להם משה. . ואחר שהארץ היא צבי לכל הארצות נתונה מיד ה' היאך אתם מואסים בה. . ואתם מנאצים את ה' ומואסים בארץ הקדושה.

(9) שלח יג. כו. וראה סוטה לר, סע"א. רש"י שלח שם, כג.

(10) ע"פ מ"ש בפנים, יומתק מ"ש ב" תיב"ע (פסוק ו' וט') "תבטלון רעות בנ"י כו"; "ובטליו רעות לבא כו" — אף שלכאורה, מצד יראת המלחמה לא רק שלא ה"י להם רצון לעלות לא"י אלא אדרבה — ה"י להם רצון הפכי מזה

— כי מכיון שהמדובר כאן הוא (לא בנוגע טענת המרגלים "לא נוכל לעלות", רק) במה שאמרו שא"י אינה ארץ טובה (ובפרט בנוגע לב"ג וב"ר שאמרו רק — שיש מעלה בארץ סיחון ועוג), הרי ע"ז רק ביטלו הרצון לעלות לארץ (אבל לא גרמו לרצון הפכי).

(11) בפרש"י פסוק ו': "שיהיו סבורים שאתם יראים לעבור מפני המלחמה כו". אבל דוחק לומר, שמצד זה לבד שיהיו "סבורים שאתם יראים" יאמר להם משה "קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חס"אים", ולכן י"ל, שבי טענות יש כאן: "ולמה תניאון — שיהיו סבורים שאתם יראים"; "כה עשו אבותיכם גו" — בנוגע לדיבת הארץ עצמה, כפנים.

(12) ראה צרור המור כאן: ואולי יחשבו בנ"י גנות גדולה או מום נסתר.

(13) לב, ט.

(14) שלח יג. כד.

(15) פרשתנו שם, יו.

(15*) שם, כ ואילך.

(16) במדב"ר פכ"ב, ז. וראה לעיל הערה

בלייבן אין מדבר — ווייל¹¹ זיי האָבן געוואוסט, אַז קומענדיק אין א"י וועט נפסק ווערן דער מן און מ'וועט מוזן אַנקומען צו לחם מן הארץ — אַ זאך וואָס איז פאַרבונדן מיט אַ גרויסער צאָל מלאכות ווי חרישה וזריעה וכו'. דעריבער האָבן זיי געוואָלט בלייבן אין מדבר אָפּגעטראָגן פון וועלט, וואו אויך זייער גשמיות'דיקע אכילה (ו' שתי') איז געווען לחם מן השמים (און מים מבארה של מרים וכו').

און כאַטש אַז אויך ביי די אבות און שבטים איז געווען אַזאָ הנהגה, האָט זיך דאָס ביי די מרגלים גע'רעכנט פאַר אַ חטא. ווייל אַט די סאָרט הנהגה האָט געהאַט אַן אָרט פאַר מתן תורה. אָבער נאָך מתן תורה — וואָס די כוונה פון מ"ת איז צו מאַכן פון עוה"ז הגשמי אַ כלי צו אלקות¹², דאַרף מען טאָן מיט ענינים הגשמיים אויף מאַכן פון זיי אַ דירה לו יתברך. עפ"ז ווערט די קשיא (דלעיל סוף ס"ב) נאָך שטאַרקער: ווי האָט טאַקע משה מסכים געווען אַז די בני גד ובני ראובן זאָלן פאַרבלייבן אין עבר הירדן און ניט אַריינגיין אין ארץ ישראל?

ד. וועט מען עס פאַרשטיין בה"ק דים, אַז אויך נאָך מ"ת זיינען אידן געטיילט אין צוויי סוגים: יושבי אהל און בעלי עסק¹³; ישכר וזבולון, מארי תורה און מארי עובדין טבין¹⁴.

ס'איז נאָך אָבער ניט מובן: משה'ן איז דאָך געווען נוגע ניט בלויז דער כלל ישראל, נאָר אויך יעדער איינצל'נער איד, און עאכ"כ צוויי מיט אַ האַלבן שבטים. היינט ווי האָט ער מסכים געווען צו אַן ענין וואָס באַ'וואַנט די אַנדערע שבטים און אים האָט לכאורה ניט געאַרט¹⁵ וואָס די ב"ג וב"ר אַליין נעמען ניט קיין נחלה אין א"י?

ג. עס שטייט אין חסידות¹⁶, אַז די ב"ג וב"ר האָבן געוואָלט בלייבן אין עבר הירדן און פאַרנעמען זיך מיט מקנה, ווייל אין דער אַרבעט פון רועי צאן זיינען ניטאָ אַזוי פיל טר'דות¹⁷, און (אויך) זייענדיק אנשי מקנה וועלן זיי קענען כסדר זיין פאַרבונדן מיטן אויבערשטן. וואָס דאָס איז אויך דער טעם¹⁸ וואָס די אבות און די שבטים (אויסער יוסף) האָבן אויסגעקליבן צו זיין "רועי צאן", בכדי ניט צו זיין טרוד אין ענינים פון עוה"ז, און קענען זיין שטענדיק אַ מרכבה צו אלקות¹⁹.

וואָס עפ"ז איז פאַרשטאַנדיק די ענ'לעכקייט פון ענין ב"ג וב"ר צו דעת המרגלים — אויך בפנימיות העני'נים:

אויך די מרגלים האָבן געוואָלט

6. ולהעיר גם מספורנו (לב, לג), שמה שהסכים משה לדבריהם הוא רק "כדי שלא להכנס במחלוקת".

17. ותגדל הקושיא ביותר בנוגע לחצי שבט מנשה — דפשוט' דקרא (לב, לג, לב, מ) משמע (כפי' הרמב"ן) שלא דרשו להתנחל מחוץ לא"י כ"א שמה נתנה להם. — וראה בארוכה לקו"ש חכ"ח ע' 210 ואילך.

18. אוה"ת גרשתנו ע' איש'לט, ד"ה ומקנה רב תרכ"ט (בתחלתו) ותרס"ו (ב' סופו).

19. ראה לקו"ש ח"ה ע' 74 הערה

59.

20. ראה גם תו"ת ויחי קב, ב.

21. ראה לקו"ת ר"פ שלח, ובארוכה — לקו"ש ח"ד פ' שלח, ועוד.

22. שלכן ניתנה התורה למטה דוקא — ראה שבת פת, סע"ב ואילך, ד"ה וכל העם ש"ת, ובכ"מ.

23. ראה תו"א פ' תרומה, ולהעיר ג"כ ממחול' תלמוד גדול או מעשה גדול (קדושין מ, ב, תקנ"ו, ו, א) וראה ג"כ אגה"ק סוסי"ט.

24. ראה אגה"ק ס"ה (קט, א), ביאורו פ' וישב לארמוה"א (כה, א"ב) ולהצ"צ (ע')

דער סדר, און דער רוב פון אידן איז זיך מיטעס, און דער רוב פון אידן איז זיך עוסק אין "ואספת דגנך".

ה. און דאס איז איינער פון די חילוקים צווישן ענין בני גד ובני ראובן, און ענין המרגלים: די מרגלים האבן געוואלט און אלע אידן זאלן בלייבן מחוץ לארץ ישראל, ובמילא, איז דאס געווען היפך הכוונה; משא"כ ב"ג וב"ר האבן געבעטן, און (נאך) זיי זאלן בלייבן אין עבר הירדן, איז עס ניט היפך הכוונה — ווארעם א מענטש פון אידן דארפן זיין אויך אין דעם קו.

אבער אעפ"כ האט צו זיי משה געזאגט "כה עשו אבותיכם גו'", ווייל ענינם פון מארי תורה איז צו באלייטן און אריינגעבן א חיות אין דער עבודה פון מארי עובדין טבין

— און ווי גערעדט שוין פיל מאל: אין דעם פירוש פון "העליונים ירדו לתחתונים", און די יושבי אהל (עליונים) דארפן זיך אראפטרעגן צו די בעלי עסק (תחתונים) און משפיע זיין צו זיי: —

שלא לשמה בא לשמה" (פסחים ג. ב. ושי"ג). כי מכיון שעצמותו ית' מושל מהגדרים ד"העלם" ו"גלוי", הרי באם המ' שכת העצמות (הנעשית ע"י קיום המצות) היתה מוכרחת להיות בהעלם דוקא — הרי זה עצמו היתה הוכחה שאין זה המשכת העצמות.

אבל אעפ"כ, מכיון שהמשכת העצמות גופא נעשית ע"י קיום המצות, הרי המעשה הוא העיקר.

(28) ראה ברכות לה, ב: הרבה עשו כר"י ועלתה בין כרשב"י ולא עלתה בידן.

(29) ראה לעיל ע' 117 ואילך.

(30) שמ"ר פ"ב, ג. תנחומא ווארא טו.

(31) וע"ד שבידושי אהל גופא — כל העוסק בתורה בלבד דומה כו' וכל ה' אומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין

ולכאורה, וויבאלד און, כנ"ל, די כוונה פון מ"ת איז צו מאכן די וועלט פאר א כלי צו אלקות, האבן דאך אלע אידן לכאורה געדארפט זיין בסוג בעלי עסק?

איז דער ביאור אין דעם, און בכדי עס זאל זיך אויספירן די כוונה פון "דירה בתחתונים"

[וואס דער פירוש פון "דירה" איז ניט בלויז און ס'זאל זיין א דירה לעצמות, נאך אויך, און אין דער דירה זאל עצמות זיך געפינען בגלוי:]

דארף מען האבן ניט נאך די עבודה פון קיום המצות בדברים גשמיים, דורך וועלכע עס ווערט המשכת העצמות, נאך אויך לימוד התורה, וואס פועל'ט, אז די המשכת העצמות (וואס דורך קיום המצות) זאל זיין בגלוי.

און דערפאר מוזן זיין "מארי תורה", וואס דורך זייער לימוד התורה גיבן זיי אריין א "ליכטיקייט" אין דעם קיום המצות פון די "מארי עובדין טבין", און די המשכת העצמות דורך עובדין טבין זאל זיין בגלוי.

נאך היות און די המשכת העצמות ווערט אויפגעטאן (בעיקר) דורך די (מארי) עובדין טבין, און (די עבודה פון די מארי) תורה איז (בעיקר) צו "באלייטן" און מגלה זיין דעם ענין וואס טוט זיך אויך דורך דעם קיום המצות: איז דעריבער איינגעשטעלט

קלד).

(25) ראה בארובה לקו"ש שם ע' 1054.

(26) ועד"ז בכא"א גופא, הרי גם בעלי

עסק מחוייבים בפ"א שחרית ופ"א ערבית, עכ"פ.

(27) בלקוטי שיחות ח"ה עמ' 245, שגם

הענין שהעצם יהי' בגלוי הוא (לא ענין

נוסף, כי אם שזה) נוגע להענין דהמשכת

העצמות גופא [ולכן הטעם דלעולם יעסוק

כו' (אע"פ) שלא לשמה" הוא לפי "שמתוך

ו. לאחריו כל הנ"ל איז עס אָבער פונדעסטוועגן געווען, בדקות, אַ נטי' פון אמיתית פנימיות הכוונה: און דעריבער הייסט עס „נחלה מבוהלת בראשונה גו'“, וואָס דאָס ווייזט אויף בחי' תהו — היפך ההתיישובות דתיקון, ווייל דער עיקר ופנימיות הכוונה איז — אין המשכת אורות בכלים, מאַכן אַ דירה לו ית' בתחתונים.

(ממאמר ד"ה ומקנה רב תש"כ)
ושיחת ש"פ מטו"מ תשי"ט)

איז דאָך במילא זייער בקשה „אל תעבידנו את הירדן“, צו זיין אָפּגע-זונדערט פון ארץ ישראל לגמרי — היפך הכוונה.

אָבער לאחריו ווי דורך זיין תוכחה האָט משה רבינו ביי זיי אַרויסגערוּפּן דעם מס"נ אויף (דעם כיבוש פון א"י, וואָס תכליתו איז) אופן העבודה פון א"י: — „ואנחנו נחלץ חושים לפני בני ישראל“, האָט משה מסכים גע-ווען זיי זאָלן נעמען זייער נחלה אין עבר הירדן

— ווייל דורך די גרייטקייט אויף „נחלץ חושים“ האָבן זיי אַרויסגעוויזן אַז זייער פאַרבלייבן אין עבר הירדן איז (ניט מצד זייער וועלן זיין אָפּגע-זונדערט פון וועלט, נאָר) מצד דעם, וואָס אין דער כוונה פון דירה בתח-תונים גופא, האָבן זיי פאַר זיך אויס-געקליבן די עבודה פון „מארי תורה“.

לו אלא תורה וגמ"ח (ע"ז יו, ב. יבמות קט, ב. לקו"ת ויקרא ה, א).

32) ויש לקשר זה עם מ"ש בתחלת הסדרה „וידבר משה אל ראשי המטות“, כי נגדרים סיג לפרישות“ הוא ע"ד העבודה דרועי צאן — ארץ מקנה; והתרת הנדר (שאין צריך לפרוש עצמו מהגשמיות, כי אם אדרבא לברר ולהעלות גם את הגשמיות) הוא ע"ד העבודה דא"י, וכמו שהכתב שבי „ראשי המטות“ להתיר את הנדר (העלאת הגשמיות), הוא ע"י „וידבר משה אל ראשי המטות“ (לקו"ת פרשתנו פה, ריש ע"ב. סד"ה וידבר משה תער"ב); ע"ז פעל משה בבי"ג וב"ר שתי' בהם העבודה (ומס"נ עבור) ארץ ישראל.

33) וע"ד ההנהגה דבן עזאי (יבמות סג, ב), דאף ש"ליכא איסורא כלל במילתא אם חפץ ללמוד תורה כל ימיו ולא לישא אשה כלל" (הל' ת"ת לאדה"ז קו"א לרפ"ג), בכ"ז, הרי „אין זו... עצת חכמים המורים לאדם דרך ישרה שיבור לו“ (קו"א שם).

ווי"ל, שמלכתחלה (היינו לאחר שאמרו „ואנחנו נחלץ וגו'“) ה"י זה דרגא דקדושה ולכן הסכים משה ע"ז. אלא שאח"כ נשד תלשל מזה הענין ד„נחלה מבוהלת גו'“, ובדוגמת בן עזאי, שמהנהגה ד„מה אעשה כו'“ (יבמות שם) — הנהגה ד„רצוא“ בבחי' תיקון עצמו, נשתלשלה אח"כ ההנהגה ד„הציץ כו'“ (חגיגה יז, ב) דוגמת רצוא דתהו, משא"כ רע"ק דאף דעסק בתורה כד שנה פרוש מאשתו — הרי ה"י זה ברשותה ואדרבא — שדותי, ואח"כ חזר לביתו (כתובות סב, סע"ב) ונכנס בשלום ויצא בשלום (חגיגה שם).

מסעי

לערנען אונז „שמיתת אהרן היא ה' שמועה“.

אָבער פון דעם וואָס רש"י זאָגט שפעטער „לפיכך חזר וכתבה“ (לאחרי זיין פי' „כאן לימדך כו'“) איז קענ' טיק, אַז פריער, איינלערנענדיק זיין פירוש אויפן פסוק „וישמע הכנעני“, איז ניט שווער דער „חזר וכתבה“ —

[ווייל וואו רש"י מיינט מיט זיין פי' צו פאַרענטפערן אַ געוויסע קשיא, איז אויב ער געפינט פאַר גווייטק צו אויסטייטשן אַט-די קשיא (דערפאַר וואָס זי איז ניט אויף אַזויפיל פשוט ובמילא איז מעגלעך אַז דער „בן חמש (למקרא)“ זאָל זיך אליין אויף איר ניט כאַפן), שטעלט ער די ווערטער וואָס דריקן אויס די קשיא פאַר זיין פי' (בכדי דער תלמיד זאָל גלייך וויסן וואָס רש"י וויל באַוואַרענען מיט זיין פי'); און אין פאַל, וואו מצד רוב פשיטות פון דער קשיא איז זי רש"י ניט מקדים, נאָר הויבט אָן גלייך מיט זיין פי' — דאָן טייטשט ער ניט אויס די קשיא אויך נאָכן פירוש, מיט וועלכן זי ווערט פאַר-ענטפערט:]

נאָר נאָכדעם ווי רש"י איז מפרש „כאן לימדך כו'“ (בכדי צו פאַרענט-פערן אָן אַנדער שאלה, אַ שאלה פשוטה ביותר וואָס רש"י דאַרף זי גאַרניט מפרש זיין), איז ער מוסיף „לפיכך חזר וכתבה“, אַז דורך זיין

א. אויפן פסוק „וישמע הכנעני מלך ערד גו'“ וואָס שטייט נאָך דעם סיפור פון מיתת אהרן, זאָגט רש"י (אויף די ווערטער „וישמע הכנעני“): „כאן לימדך שמיתת אהרן היא ה' שמועה, שנסתלקו ענני כבוד וכסבור שניתנה רשות להלחם בישראל“.

איז אין דעם ניט מובן:

א) צוליב זיין פי' „כאן לימדך שמיתת אהרן היא השמועה כו'“, איז דאָך גוגע נאָר דער וואָרט „וישמע“ לכאורה, פאַרוואָס איז רש"י מעתיק ביידע ווערטער „וישמע הכנעני“?

ב) פון דעם וואָס רש"י הויבט אָן זיין פי' מיט „כאן לימדך כו'“ און ניט „שמע שמת אהרן כו'“? איז מוכח לכאורה, אַז ער איז דאָ אויסן צו מפרש זיין (ניט נאָר דעם פירוש פון „וישמע הכנעני“ גופא, נאָר) אויך דעם יתור פון דעם פסוק: — אַז דער טעם וואָס דער פסוק חזר'ט דאָ איבער נאָכאַמאָל דעם סיפור „וישמע הכנעני גו'“ (הגם דאָס איז שוין דער-ציילט אין פ' חקת¹) איז בכדי צו

(1) פרשתנו לג, מ.

(2) כבב' חקת כא, א.

(3) ומה שרש"י מעתיק רק התיבות „וישמע הכנעני“ והתיבות שלאחריהם אינו מרמז אפילו ב„גו'“ — אף שבא לפרש יתור כל הכתוב — הוא, כי בכל מקום כשמפרש כללות פסוק או פרשה, מעתיק הוא רק תיבות הראשונות (ראה ריש פרשתנו, ר"פ קרתה, ועוד, ויתירה מזו מצינו בתחלת פי' רושו עה"ת, שמעתיק רק תיבת בראשית — אף שמפרש שם בנוגע לכל הפרשיות שבס' בראשית והפרשיות שבס' שמות עד „החדש הזה לכם“).

(4) שם.

(5) לדוגמא בפרשתנו (לג, נא): והלא כמה כו'.

(6) לדוגמא בפרשתנו (לג, מט): כאן למדך כו'.